

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

УДК 378.048.2

Палеха Юрій Іванович,
кандидат історичних наук,
завідувач кафедри документознавства
та інформаційно-аналітичної діяльності,
професор ПВНЗ «Європейський університет»,
Paleha_Yu@ukr.net

РЕЙТИНГ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ В МІЖНАРОДНОМУ НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

Мета роботи. Проаналізувати стан публікаційної активності українських вчених у престижних міжнародних журналах, рейтинг періодичних видань України у бібліометричних базах даних наукової літератури та запропонувати шляхи підвищення авторитету української науки. **Методологія** дослідження полягає в застосуванні системного методу та методу сходження від абстрактного до конкретного. **Наукова новизна** роботи полягає в розширенні уявлень про способи підвищення міжнародного рейтингу вітчизняних наукових установ, університетів та вчених. Осмислено шляхи просування наукових публікацій в міжнародний науково-інформаційний простір. Репрезентовано авторський навчально-практичний посібник «*Основи наукових досліджень: конкурентоспроможне подання результатів творчої діяльності*». **Висновки.** Стимулювання розвитку інформаційно-аналітичної діяльності в Україні повинно відбуватись за рахунок моніторингу світового наукового інформаційного потоку, аналізу рівня цитування вчених та індексів впливу періодичних видань вузів, просування наукових праць у світові бібліо- і наукометричні бази даних, збільшення номенклатури вітчизняних і зарубіжних наукових інформаційних ресурсів за рахунок придбання бібліотеками ВНЗ доступу до ліцензованих електронних повнотекстових та наукометричних баз даних.

Ключові слова: рейтинг вчених, періодичні видання, бібліометричні бази даних, наукова література, міжнародний науковий простір.

Палеха Юрій Іванович,
кандидат исторических наук,
заведующий кафедре документоведения
и информационно-аналитической деятельности,
професор ЧВУЗ «Європейський університет»

РЕЙТИНГ УКРАИНСКОЙ НАУКИ В МЕЖДУНАРОДНОМ НАУЧНО-ИНФОРМАЦИОННОМ ПРОСТРАНСТВЕ

Цель работы. Проанализировать состояние публикационной активности украинских ученых в престижных международных журналах, рейтинг периодических изданий Украины в библиометрических базах данных научной литературы и предложить пути повышения авторитета украинской науки. **Методология исследования** состоит в использовании системного метода и метода перехода от абстрактного к конкретному. **Научная новизна** состоит в расширении видения способов повышения международного рейтинга отечественных научных учреждений и ученых. Исследованы пути продвижения научных публикаций в международное научно-информационное пространство. Репрезентировано авторское учебно-практическое пособие «*Основы научных исследований: конкурентноспособное предложение результатов творческой деятельности*».

Выводы. Стимулирование развития информационно-аналитической деятельности в Украине должно происходить за счет мониторинга мирового научного информационного потока, анализа уровня цитирования ученых и индексов влияния периодических изданий в международные библио- и наукометрические базы данных, увеличения номенклатуры отечественных и зарубежных научных информационных ресурсов за счет приобретения библиотеками вузов доступа к лицензионным электронным полнотекстовым и научно-метрическим базам данных.

Ключевые слова: рейтинг ученых, периодические издания, библиометрические базы данных, научные исследования, международное научное пространство.

Palekha Yuriy,
Head of the Department of Documentation
and Information-Analytical Activities,
professor of European University

THE RATING OF UKRAINIAN SCIENCE WITHIN INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND INFORMATION SPACE

Purpose of Article. The article deals with analyzing the state of publication activity of Ukrainian scientists in prestigious international journals, the rating of Ukrainian periodicals in bibliographic scientific literature databases and offers methods of strengthening the authority of Ukrainian science. **Methodology.** The methodology of study provides a systematic approach and principle of moving from abstract to concrete. **Scientific Novelty.** The novelty of the research consists in expanding the list of methods for improving an international rating of domestic scientific institutions, universities, and scientists. Ways of scientific publications promotion into the global scientific and information space were offered. The author's practical educational book "Scientific Research Basics: Competitive Presentation Of Creative Activity Results" was presented. **Conclusions.** Encouragement of information and analytical activities development in Ukraine should be based on monitoring of the international scientific information flow, analysis of the level of citation of scientists and influential indexes of university periodicals, promotion of scientific works into the world's leading bibliographic and science-computer databases, increase of the nomenclature of domestic and foreign scientific information resources by the acquisition of access to licensed electronic full-text and science-computer databases by university libraries.

Key words: rating, periodicals, bibliographic databases, scientific literature, international scientific space.

Актуальність теми дослідження. Питання міжнародного рейтингу вітчизняних наукових установ та університетів, визнання результатів їхньої дослідницької діяльності та професійності викладацького складу сьогодні є збоденним і набуває особливого значення.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день очевидним фактом є те, що справжнє визнання роботи вченого чи винахідника можливе тільки у випадку доступності продуктів його творчості для англомовної частини населення планети. Необхідне детальне ознайомлення науковців з рейтингом вітчизняних і закордонних наукових установ та видавництва, результатами їхньої діяльності та можливостями публікацій в зарубіжній науковій періодиці.

Мета дослідження: Проаналізувати міжнародний рейтинг вітчизняних університетів,

результати дослідницької діяльності та професійності їхнього викладацького складу через публікацію у престижних міжнародних наукових журналах, що входять до баз даних Web of Science, Scopus, ІАС «Бібліометрика української науки», та запропонувати шляхи підвищення авторитету науки.

Виклад основного матеріалу. Результатом науково-дослідної або дослідно-конструкторської роботи, в якій аналітично розглянуто певну тему, подано на основі проведеного аналізу синтезовані висновки, є наукова публікація, призначена для періодичного, продовжуваного видання чи збірника[1,45].

Як видно з табл. 1, кількість публікацій науково-педагогічного складу вишів у відомих журналах є віддзеркаленням престижу вищого навчального закладу.

Таблиця 1

**Рейтинг вищих навчальних закладів України
за рівнем цитування у Scopus станом на 16 липня 2016 року¹⁰⁶**

№ п/п	Установа	Кількість публікацій у Scopus	Кількість цитувань у Scopus	Індекс Гірша (h-індекс)
1	Київський національний університет імені Тараса Шевченка	12416	49991	70
2	Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна	7117	31308	54
3	Львівський національний університет імені Івана Франка	4976	21899	44
4	Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова	2508	10490	44
5	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича	2186	7336	42
6	Національний технічний університет «Київський політехнічний інститут»	4817	9369	37
...
106	Міжрегіональна академія управління персоналом (МАУП)	22	25	3
107	Одеська національна морська академія	13	22	3
108	Харківський державний університет харчування та торгівлі	15	20	3

¹⁰⁶ Методологія рейтингу. Для отримання інформації для рейтингу був використаний пошуковий інтерфейс Scopus Affiliation Search. Наведені дані щодо публікацій, асоційованих з окремими AffiliationID (обліковими записами) установ. Для установ, які мають у Scopus більше одного облікового запису, наведені зведені дані за всіма AffiliationID установи. Дані наведені без хронологічних обмежень. Установи у рейтингу впорядковані за h-індексом, а в його межах – за кількістю цитувань.

Частка України у світовій базі даних науки становить приблизно 0,5%. Розподіл між областями знань дуже нерівномірний. Діа-

грама рівня цитованості публікацій з різних предметних областей подана на рис. 1.

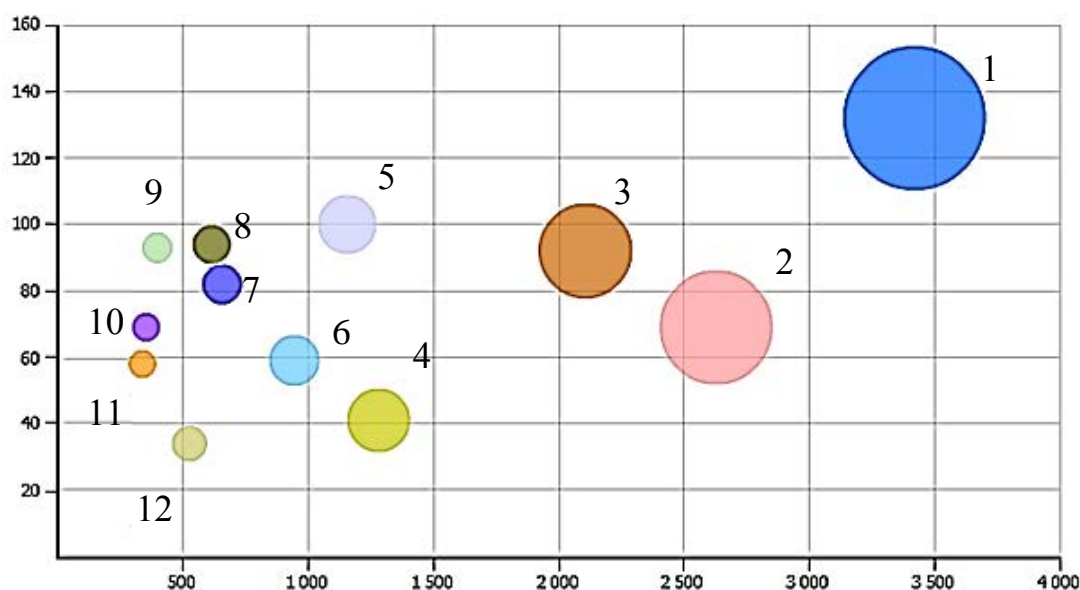

Рис.1. Розподіл між кількістю публікацій в основних предметних областях та їхнім рівнем цитованості за індексом гірша в Україні за 2012-2014 рр.:

1 – фізика і астрономія; 2 – техніка; 3 – матеріалознавство; 4 – інформатика; 5 – математика; 6 – хімія; 7 – наука про Землю і планетологія; 8 – біохімія, генетика і молекулярна біологія; 9 – медицина; 10 – хімічні технології; 11 – сільськогосподарські та біологічні науки; 12 – енергетика

Як видно з рис. 1, Україна демонструє значний розвиток в областях фундаментальних наук та техніки. За 20- річний період (1996-2016 рр.) українські вчені опублікували в міжнародних журналах більше 130 тис. статей. Це приблизно відповідає рівню Угорщини та Ірландії і становить близько 0,4% від світового обсягу публікацій[6,86].

Аналіз останніх публікацій. Рівень української наукової академічної періодики, проблеми підвищення рівня наукових публікацій, методологію, аргументацію та обґрунтування наукових досліджень розглянуто в роботах Бондаренка В. Д., Воротіної Л. І., Голіка В. П., http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/

[cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=](#) Гуткевич С. О., Захарова Ю.В., Зосимова А. М., Мриглода, О. І., Навроцької О.О., Партико З. В., Пономаренка Л. А., Радченко М. І. та ін. Незважаючи на наявність значної кількості теоретичних досліджень, питання конкурентоспроможного подання матеріалів творчої діяльності не є повністю досліджуваними.

У рейтингу країн за рівнем публікаційної активності за період 1996-2015 рр. згідно з наукометричними базами даних (див. таблицю 2) Україна займає сорокове місце.

Таблиця 2

Рейтинг країн за рівнем публікаційної активності за період 1996-2015 рр.[6,90]

№ п/п	Країна	Документів	Документи, на які можливо посилатися	Посилань	Само-цитувань	Посил./ док.	H-індекс
1	США	8.626.193	7.876.234	177.434.935	83.777.658	23,36	1.648
2	Китай	3.617.355	3.569.652	19.110.353	10.462.121	7,44	495
3	Сполучене Королівство	2.397.817	2.103.145	44.011.201	10.321.539	21,03	1.015
4	Німеччина	2.176.860	2.045.433	35.721.869	9.141.181	18,50	887
5	Японія	2.074.872	2.008.410	27.040.067	7.619.559	13,79	745
6	Франція	1.555.629	1.468.286	24.700.140	5.516.943	17,95	811
7	Канада	1.227.380	1.134.588	22.152.666	4.136.384	21,40	794
8	Італія	1.200.448	1.117.013	18.019.464	4.186.908	17,52	713
9	Індія	998.544	944.632	6.989.150	2.409.025	9,61	383
10	Іспанія	952.099	884.670	12 628 097	3.068.362	16,14	591
...
38	Угорщина	136.034	130.299	1.660.840	264.809	13,60	301
39	Ірландія	135.843	123.585	1.999.703	233.733	19,01	332
40	Україна	133.650	131,490	635.570	176.428	5,03	174

Вказані в таблиці 2 індекси цитування наукометричних баз даних крім статей та оглядів з наукових журналів, які є основними джерелами інформації, також охоплюють дисертації, патенти, реферати тощо. Електронні бібліографічні бази наукової літератури дають можливість переглянути тисячі успішних журналів з усіх галузей науки.

До таких платформ належать відомі

- Scencedirect(<http://www.sciencedirect.com>),

- Elsevier (http://www.elsevier.com/wps/find/homepage.cws_home),

- Scopus (<http://www.scopus.com>) та інші.

Перші два сайти дають змогу здійснювати пошук журналів після простої реєстрації на сайті, а для того щоб користуватися системою Scopus, потрібно мати доступ, який зазвичай мають співробітники навчального закладу-передплатника Scopus[4, 92].

Серед вітчизняних передусім на увагу заслуговують видання, що наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Рейтинг періодичних видань України у WebofScience станом на 2016 рік[7,112]

№ п/п	Назва	Засновник	Імпакт-фактор
1	Ukrainian Journal of Physical Optics	Інститут фізичної оптики МОН України	1,071
2	Condensed Matter Physics	Інститут фізики конденсованих систем НАН України	0,882
3	Low Temperature Physics	Фізико-технічний інститут низьких температур ім. Б. І. Веркіна НАН України	0,804
4	Symmetry, Integrability and Geometry: Methods and Applications (SIGMA)	Інститут математики НАН України	0,765
5	Journal of Superhard Materials	Інститут надтвердих матеріалів ім. В. М. Бакуля НАН України	0,689
6	Theoretical and Experimental Chemistry	Інститут фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського НАН України	0,500
7	Kinematics and Physics of Celestial Bodies	Головна астрономічна обсерваторія НАН України	0,452
8	Strength of Materials	Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка НАН України	0,443
9	Journal of Water Chemistry and Technology	Інституту колоїдної хімії та хімії води НАН України	0,343
10	Powder Metallurgy and Metal Ceramics	Інститут проблем матеріалознавства ім. І. М. Францевича НАН України	0,342

Для того, щоб журнал потрапив до списку у Scopus повинні бути виконані певні умови. Однією з них є наявність 100 посилань протягом як мінімум двох років.

Серед найуспішніших журналів України можна виділити десять, *h*-індекс яких варіюється від 3 до 30 (табл. 4).

Таблиця 4

Рейтинг періодичних видань України Scopusом на 2014 рік[3,42]

№ п/п	Назва	SJR	H- індекс	Всього статей (3 роки)	Всього посил.	Відношення: посилання/ статті
1	Eksperimentainaya Onkologiya	0,641	28	189	1756	33,77
2	Symmetry, Integrability and Geometry: Methods and Applications (SIGMA)	0,511	15	309	3425	31,14
3	Journal of Mathematical Physics. Analysis. Geometry	0,323	5	6	414	18,82
4	Nonlinear Dynamics and Systems Theory	0,307	9	97	782	23,00
5	Ukrainian Journal of Physical Optics	0,304	7	64	489	23,29
6	Condensed Matter Physics	0,276	16	188	2100	34,43
7	Electronic Journal of Theoretical Physics	0,249	9	82	618	25,75
8	Functional Materials	0,247	6	285	1429	17,64
9	Vestnik Zoologii	0,234	4	139	1209	19,82
10	Algebra and Discrete Mathematics	0,217	3	89	550	17,74

Для знаходження журналу в Scopus необхідно перейти на сторінку SCImagoJournal & CountryRank і вибрати розділ JournalRankings. Користувачі бази даних Scopus можуть оцінити рівень журналу за такими показниками, як індекс Гірша, Source-Normalized ImpactperPaper (SNIP), SCImago Journal Rank (SJR) та Impactper Publication (IPP)[8,310].

Для того, щоб визначити, чи годиться знайдений журнал для публікації статті, слід прочитати не тільки його назву, але також і розділ, який, зазвичай, називається *Statement* або *AimsandScopes*. У цьому розділі повідомляється, яку галузь (або галузі науки) повинні охоплювати статті, що публікуються в журналі. Варто переглянути випуски журналу за декілька останніх років і переконатися, що він публікує статті по вашій вузькій спеціальності.

Вимоги до кількості статей та вимоги до видань, які їх публікують (видання, що включені до міжнародних наукометричних баз; видання, що визнані МОН України фаховими; електронні фахові видання), час від часу змінюються, а тому ці вимоги здобувачам доречно відстежувати в конкретні періоди часу [2, 35].

Важливо самостійно розширювати свій професійний рівень науковця, читаючи статті

з журналів провідних зарубіжних універсальних і спеціалізованих видавництв (Elsevier, Springer, Wiley, Taylor&Francis, OUP, CUP, SAGE, Emerald та ін.). Про кількість публікацій автора та цитування статей в Scopus можна дізнатись безкоштовно у вільному доступі в “Scopus Preview” за адресою: <http://www.scopus.com/search/form/authorFreeLookup.url>.

Можливість одержання інформації про присутність України у світовій системі наукових комунікацій, представленості публікацій вітчизняних учених у професійних фахових виданнях надає також створена фахівцями Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського інформаційно-аналітична система «Бібліометрика української науки» (<http://www.nbuv.gov.ua/bpnu/>).

«Бібліометрика української науки» – це унікальний проект, який розвивається за безпосередньої участі наукової спільноти. Її джерельна база – Google Scholar та дані наукометричних платформ Scopus, WebofScience та Російського індексу наукового цитування. Основним джерелом системи є GoogleScholar, що має найсуттєвіше мовне, галузеве та географічне охоплення публікацій. У цій сис-

темі індексуються майже всі українські наукові журнали, в той час як у Scopus менше 40[5,235].

Публікація статей у престижних зарубіжних журналах надає вітчизняним вченим цілу низку переваг і корисних моментів. Спробуємо перелічити головні з них:

- Підвищення наукової кваліфікації як ученого та підвищення наукового статусу в науковому співтоваристві, спочатку – у своїй країні, а згодом (у разі успіху) і за кордоном, що своєю чергою неодмінно забезпечить кар'єрне зростання.

- Поліпшення «видимості» (visibility) і «доступності» (availability) наукових розробок шляхом індексації публікацій міжнародними базами даних цитування (насамперед Web of Science та/або Scopus). Наукова робота не має цінності, якщо її ніхто не прочитав, не використав і не процитував.

- Розширення поля наукової діяльності завдяки знайомству з зарубіжними колегами, які зацікавилися вашими роботами. Встановлення неформальної взаємодії стане запорукою на шляху до участі в міжнародних проєктах, отримання грантів, роботи над спільними публікаціями тощо.

- Підвищення оцінки результативності наукової діяльності за показниками публікаційної активності, що сприятиме матеріальному заохоченню від організації та кар'єрному зростанню.

- Підвищення рейтингу організації – університету, науково-дослідного інституту, компанії за наукометричними показниками. У наш час престиж установи як наукового осередку визначають саме ці показники.

- Розширення присутності країни у міжнародному науковому співтоваристві та зміцнення позицій країни на світовій арені.

Публікація статей у престижних зарубіжних журналах відповідає також вимогам МОНУ щодо апробації результатів дисертаційного дослідження у виданнях іноземних держав або у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз (не менше чотирьох статей для докторської і не менше однієї статті для кандидатської дисертацій).

Меті просуванням наукових публікацій у міжнародний науково-інформаційний простір,

присвячений, підготовлений проф. Палеха Ю.І. разом з доцентом Одеської національної морської академії к.т.н. Стеценко М.С. навчально-практичний посібник «Основи наукових досліджень: конкурентоспроможне подання результатів творчої діяльності», який виходить друком у видавництві Ліра-К у березні 2018 року.

Маючи за мету вплинути на показники репрезентативності та доступності наукових публікацій, у посібнику зібрані та систематизовані поради про те, як треба працювати над статтею, готувати її до публікації, продуктивно взаємодіяти з редактором і рецензентами, щоб підвищити шанси на включення її до престижних журналів. Особливу увагу у посібнику надано питанням якості подання результатів творчої роботи та підвищенню попиту на них. Авторами порушені такі питання, як виконання доповідей, стратегічні засади роботи над рукописами наукових звітів, використання інформаційних технологій для швидкого поширення та моніторингу ефективності своїх публікацій у науковому просторі.

Висновки. З метою підвищення значимості українських наукових видань і авторитету української науки в цілому, розширення науково-інформаційних ресурсів кожної наукової установи необхідно розширення номенклатури вітчизняних і зарубіжних наукових інформаційних ресурсів за рахунок придбання бібліотеками ВНЗ доступу до ліцензованих електронних повнотекстових і наукометричних баз даних.

Стимулювання розвитку інформаційно-аналітичної діяльності в Україні повинно відбуватись за рахунок:

- моніторингу світового наукового інформаційного потоку,
- аналізу рівня цитування вчених і індексів впливу періодичних видань вузів,
- просування наукових праць (періодики, матеріалів конференцій, монографій) у світові бібліо- і наукометричні бази даних.

Сьогодні край важливим є впровадження нових напрямків у роботі університетів, пов'язаних із просуванням наукових публікацій в міжнародний науково-інформаційний простір, серед яких:

- а) створення інституційних наукометричних баз даних (цифрових архівів наукової творчості);

б) організація системи сайтів наукової періодики ВНЗ;

в) створення навігаційної системи орієнтації в галузевих і універсальних повнотекстових, реферативних і наукометричних базах даних;

г) розширення рекламної діяльності ВНЗ в реальному та віртуальному просторах;

д) проведення науково-практичних семінарів для вчених та видання навчально-практичних публікацій, розрахованих на аспірантів, докторантів і здобувачів усіх галузей знань.

Запропоновано авторський навчально-практичний посібник «Основи наукових досліджень: конкурентоспроможне подання результатів творчої діяльності». У посібнику

детально розглянуто побудову рейтингів у науковому світі, включаючи опис бібліометричних показників в системі наукових публікацій та особливості міжнародної індексації наукових видань, розкриті тонкощі підготовки наукової статті, щоб підвищити шанси на прийняття до публікації у престижних міжнародних журналах, розглянуто основні методи активізації творчості, описано теорію нетипових розв'язання задач будь якого ступеня складності, що у сукупності з інформацією про особливості патентування винаходів в Україні, буде корисним для більшості аспірантів, докторантів, винахідників та всіх, хто займається науково-дослідною діяльністю.

Список використаних джерел

1. Воротіна Л. І. [### References](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Кандидатська дисертація: методика написання і захисту [Текст] : посібник для аспірантів і здобувачів наук. ступеня / Л. І. Воротіна, Воротін В. Є., Гуткевич С. О. – 4. вид., переробл. і доп. – К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2012. – 138 с.
2. Довідник здобувача наукового ступеня [Текст] : зб. нормат. док. та інформ. матеріалів з питань атестації наук. кадрів вищ. кваліфікації / За ред. дир. Департаменту атестації кадрів М-ва освіти і науки України В. Д. Бондаренка; – 5-те вид., випр. та допов. – К. : Толока : Редакція “Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України”, 2015. — 56 с.
3. Мриглод, О. І. Вітчизняна наукова періодика: загальний аналіз, тенденції та проблеми [Текст] / О.І. Мриглод // Наука України у світовому інформаційному просторі. – К.: Академперіодика. – Вип. 6. – 2014. – С. 36–44.
4. Навроцька, О. О. Особливості експертизи винаходів (корисних моделей), для характеристики яких використано неправильна або недоречна термінологія [Електронний ресурс] / О. О. Навроцька // Статті та матеріали заходів К. : ДП «УПВ». – 2013. – С. 89–94.
5. Партико З. В. Основи наукових досліджень: підготовка дисертації : навч. посібн. /З. В. Партико – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. — 232 с.
6. Чайковський, Ю.Б. Наукометричні бази та їх кількісні показники. – Ч. II: Фактори, що впливають на кількісні показники наукометричних баз / Ю. Б. Чайковський, Ю. В. Сілкiна, О. Ю. Потоцька // Вісник НАН України. – 2015. – № 9. – С. 84-92.
7. Штовба С. Д. Аналіз наукометричних індикаторів для оцінювання здобутків вченого [Текст] / С. Д. Штовба, О. В. Штовба // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2016. – № 1. – С. 115-123.
8. Wager, E. Responsible research publication: international standards for authors. A position statement developed at the 2nd World Conference on Research Integrity [Text] / E. Wager, S. Kleinert // Promoting Research Integrity in a Global Environment / edited by T. Mayer and N. Steneck. – Singapore: Imperial College Press; World Scientific Publishing, July 22-24, 2010. – P. 309-316. – Chapter 50.

</div>
<div data-bbox=)

1. Vorotina, L. I., & Vorotin, V. Je., Ghutkevych, S. O. (2012). Candidate dissertation: writing and defense methodology. Kyiv: European University Publishing House [in Ukrainian].
2. Bondarenko, V. D., & Cekov, Ju. I. (Eds.) (2015). The reference book of the applicant of a scientific degree: a collection of normative documentation and information materials on the certification of higher professional qualifications. (p.21). Kyiv: Toloка [in Ukrainian].

3. Mryghlod, O. I. (2016). Science of Ukraine in the international information space. Kyiv: Akadempriodyka [in Ukrainian].
4. Navroczka, O. O. (2013). Aspects of examination of inventions (useful models), for the outlining of which incorrect or inappropriate terminology was used. Kyiv: DP«UIPV». Retrieved from http://www.uipv.org/i_upload/file/Navrotska1.pdf [in Ukrainian].
5. Partyko, Z. V. (2017). Fundamentals of scientific research: preparation of the dissertation. Kyiv: Publishing House Lyra-K. [in Ukrainian].
6. Chaikovskiy, Yu. B., & Silkina, Yu. V., Pototska O. Yu (2015). Scientometrical bases and their quantitative indices. Factors influencing the quantitative indices of science-based bases. (Part II). Kyiv: Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine [in Ukrainian].
7. Shtovba, S. D., & Shtovba, O. V. (2016). The analysis of scientometric indicators to assess the achievements of a scientist. Vinnytsia: Bulletin of the Vinnytsia Polytechnic Institute [in Ukrainian].
8. Wager, E., & Kleinert S., Mayer, T. (Eds), Steneck, N. (Eds.) (2010). Responsible research publication: international standards for authors. Proceedings from the 2nd World Conference on Research Integrity'10: Promoting Research Integrity in a Global Environment. (Ch. 50), (pp. 309-316). Singapore: Imperial College Press; World Scientific Publishing [in English].

УДК 304.442

Верезомська Ірина Георгіївна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри готельно-ресторанного бізнесу,
ПВНЗ «Київський університет культури»

Олійник Оксана Миколаївна,
асистент кафедри готельно-ресторанного бізнесу
Київського національного університету культури і мистецтв
oksana_oliinyk@ukr.net

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННІЙ СПРАВІ

Метою статті є аналіз специфіки багатовекторного впливу соціальних комунікацій на готельно-ресторанну справу. **Методологія дослідження** передбачає використання компаративного методу, методів аналізу та синтезу. **Наукова новизна** полягає в тому, що окреслюються основні шляхи сучасної продуктивної взаємодії соціальних комунікацій та інших сфер людського існування загалом та ресторанної справи зокрема. **Висновки.** Розвиток готельно-ресторанної справи не можна уявити відокремлено від інших сфер людського існування. Формування певного рівня закладів має відповідати запитам споживачів. Соціальні комунікації є невід'ємною частиною життя суспільства, причому вони мають як низку позитивних, так і негативних аспектів. Їхній вплив та взаємозв'язок з готельно-ресторанною справою може проявлятися багаторівнево, включаючи маніпуляцію свідомістю крізь соціальні мережі, соціальні медіа (телебачення) та спеціальну друковану пресу. За рахунок акценту на певні ключові для конкретного закладу елементи можна досягнути істотної популяризації, що вплине на подальшу долю закладів.

Ключові слова: соціальні комунікації, готельно-ресторанна справа, культура, маніпуляція, медіа.